

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbo, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne pete vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Ruski car v Berlinu.

Še niso pozabljene ledenomrzle besede, s katerimi se je ruski car zahvalil za napitnico nemškega cesarja, ko sta se ta dva vladarja prvič sešla. Tedaj je bilo nasprotje mej Rusijo in Nemčijo tako globoko, da je celo nemški oficijozni svet vzkipel jeze, ko je izvedel, da se je nekaj mesecev po tej napitnici doseglo porazumljenje mej Avstrijo in Rusijo.

Predvčerajšnjim se je ruski car v drugič sešel z nemškim cesarjem, in da je bil ta sestanek velikega in daleč sezajočega političnega pomena, o tem ne dvomi nihče. Nemški listi, na čelu jim veleoficiozna „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ so to brez ovinkov priznali. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ je carja pozdravila s člankom, v katerem pravi, da je njegov prihod v Berlin novo jamstvo prijateljskega razmerja tako mej vladajočima dinastijama kakor mej rusko in nemško državo. Od tega tradicionalnega prijateljstva, ki je Rusiji takisto koristno kakor Nemčiji, je odvisen evropski mir — pravi imenovani list — in dostavlja, da se vsled tega prijateljskega razmerja zamoreta Rusija in Nemčija brez skrbi posvečevati svojim nalogam zunaj Evrope.

Že ta pozdrav se močno razlikuje od običajnih, po šabloni sestavljenih pozdravov oficijoznih listov. To pripozna tudi „Berliner Tagblatt“. Iz tega, da je članek v „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ posebno povdarjal možnost skupnega delovanja Rusije in Nemčije zlasti zunaj Evrope, izvaja „Berliner Tagblatt“, da je bil jeden glavnih namenov ruskega carja, ko se je odločil za potovanje v Berlin, da pridobi Nemčijo za skupno postopanje z Rusijo glede vojne v Južni Afriki.

O uspehu carjevega potovanja v Berlin se absolutno ničesar ne izve. Rusko časopisje molči kakor nemško. V prihodnjih dneh se bo sicer mnogo pisalo o tem sestanku ruskega carja z nemškim cesarjem, ali določnega odgovora se ni nadejati. V tacih stvareh se varuje tajnost in se izve resnica šele po mnogih letih.

Zanimiva okolnost je vsekako to, da je prišel ruski car v Berlin skoro neposredno pred potovanjem nemškega cesarja na Angleško, še zanimivejša okolnost pa je to, da je nemška vlada na dan prihoda ruskega carja razglasila svoj dogovor z Angleško glede otoka Samoa. Po tem dogovoru postane ta otok nemška kolonija. To je za Nemčijo velik uspeh. Na ta otok je še Bismarck obračal svoje poglede, ko Nemčija še ni bila storila nobenega koraka, da postane kolonialna država. Zaradi tega otoka so bili že resni in prav nevarni konflikti mej Angleško in Nemčijo in Združenimi državami, saj je ta otok velikanske vrednosti za vsako državo.

Prav radi tega je pa težko verjeti, da bi bila Angleška ta bogati in važni otok dala iz rok, ne da bi si bila izgovorila primernih protikoncesij, pač pa je kaj verjetno, da je s tem kupila nevtralnost Nemčije glede vojne v južni Afriki. Po Jamesovem roparskem napadu na Transvaal se je nemški cesar z veliko odločnostjo zavzel za Bure, tako da bi bili ti lahko računali na podporo Nemčije v slučaju vojne. Sedaj pa, ko je res prišlo do vojne, ko se gre Burom za obstanek, za življenje in za smrt, sedaj se Nemčija ne gane in niti prsta ne makne, da bi svoje rodne in krvne brate ubranila angleškega nasilstva.

Logika dejstev opravičuje mnenje, da hoče Nemčija Bure prepustiti njihovi usodi, da je svoje brate prodala za dobro plačilo v obliki otoka Samoa, dasi na drugi strani ni izključeno, da pojde cesar Viljem na Angleško, da v svojem in v imenu ruskega carja intervenira v zadevi Transvaala.

Ako je ruski car pridobil Nemčijo za skupno intervencijo, se to pokaže v kratkem. A če njegov obisk v Berlinu v tem oziru tudi ni imel uspeha, ni Rusija s tem čisto nič oškodovana. Vojni v južni Afriki še dolgo ne bo konec, trajala bo morda še leta in dokler bo trajala ta vojna, dotlej bo imela Angleška vezane roke in se ne bo mogla nikjer postaviti na pot ruskim političnim akcijam, tudi v vzhodno azijskih pokrajinah

ne, koder je Rusija doslej pri vsakem koraku videla pred seboj angleške puške. Za Rusijo je sedanja situacija Velike Britanije neprecenljive vrednosti, ne le ker je polizijska Angleške povsod oslabiljena ampak ker so vsled nje tudi tajni zavezniki Angleške čedalje bolj izolirani. Če je carjevo potovanje v Berlin imelo uspeh, bodo to občutile tudi tiste države, katere so doslej polne tajnih upanj gledale na Angleško.

Machiavelli.

1. Kako stališče zavzema Machiavelli proti rimski cerkvi?

(Dalje.)

Dejali smo že, da Machiavelli često sub rosa piše: ali vender je časih tudi glede na cerkev tako odkritosrčen, da se mu je čuditi pri tedanjih razmerah. Proti onim, ki menijo, da je blagor Italije odvisen od rimske cerkve, postavlja naravno obratno tezo, da je cerkev vzrok vse slabosti Italije, in sicer prvič, ker je rimska kurija s svojimi slabimi vzgledi in z nepravnostjo skazila svoje provincije in Italijo, tako da so Italijani izgubili vsled svojih duhovnikov vso pobožnost, vso religijo in pravnost. Machiavelli svetuje, napraviti eksperiment, naj se rimski dvor preseli med Švicarje, „kateri so dandanes jedino ljudstvo, katero živi, i kolikor zadeva religijo i kolikor vojaški red v smislu starih“, in zgodilo bi se, da bi „za kratek čas žalostne šege onega dvora v tej provinciji več nereda učinile kakor katerikoli dogodek, ki bi se kdaj vršiti mogel“. Npravna popačenost tega dvora se pa razteza tudi na politično polje, in to je drugi vzrok nevarnosti od cerkvene strani za Italijo. Papeži so vedno imeli staro-rimski princip: divide et impera; nikoli niso mogli nobene italijanske države poleg sebe trpeti, ki bi bila silnejša od papeževe, in če je kdaj kak italijanski knez nevaren postajal Petrovemu patrimoniju, so vedno papeži tujega zaveznika, na pr. nemškega cesarja pozvali, da je oslabil nevarnega tekmeča. Na drugi strani pa zopet papeži niso bili

nikoli tako mogočni, da bi bili združili pod svojim žezlom celo Italijo; in tako je bila Italija razkosana in slaba, v posmeh tujim narodom.

Kratki facit tega Machiavellijevega razmišljanja je: Vsled cerkve in njih duhovnikov imajo Italijani osodo, „da so postali brez religije in zli (nenravni)“; vsled cerkvene politike, ki je iskala s pomočjo tujcev slabiti Italijo in s svojimi svetovnimi mednarodnimi težnjami utemeljevati si svetovno gospodarstvo med tujci, prišla je Italija, „da je plen ne samo za mogočne barbare, ampak za vsakega, ki jo napade.“ „Di che noi altri Italiani abbiamo obbligo con la Chiesa, e non con altri“ — cerkev ni spasiljica, nego kaziteljica Italijanov, ker svojo moč zida na slabost ljudij; kakor ima denarja željni zdravnik interes na tem, da je mnogo pacientov v njegovi skrbi, in kakor on, če je brezvesten, celo bolezen zatezati ume, da več zasluži, tako živi cerkev, ki je okupirala za sebe patent na lečenje duš, iz boleznij teh duš, iz grehov, in ima ker je v svojih vodilnih členih, duhovnikov, brezvestna postala, interes na tem, da je teh duševnih boleznij, tako zvanih grehov mnogo, in skuša ljudem usiljevati zavest moralne propadlosti ali grešnosti, da sama tem lažje kaj zasluži in gospoduje nad ubogimi v duhu: cerkev noče svobodnega razvoja in sile, temveč pasjo pokorščino in grešno zavest, in s tem je skazila Italijane, kjer je imela priliko največ delovati, tako da so Italijani naposled „senza religione e cattivi“ (brez religije in zli).

Kdor je le količkaj čital najnovejšo povest, ve, da takega mnenja, kakor Machiavelli, so tudi vsi moderni buditelji italijanskega naroda. Zato pa smatramo tako važnim, Machiavellijeve ideje razložiti, ker ž njim imamo v jednem podane i moderne veleitalijanske ideje. Razumemo li Machiavellija, razumemo i Mazzinija, Garibaldija, Cavourja, razumemo pa tudi — Crispija, in to, kar naziva Machiavelli „italijansko izprijenost“.

(Dalje prih.)

LISTEK.

„Dalibor“ v glasbeni zgodovini.

Poleg nedosežne „Prodane neveste“ se je „Dalibor“ od vseh oper genialnega češkega skladatelja Smetane najbolj razširil po raznih odrih in si stekel največ priznanja. V Pragi je repertoarna opera; a uspeval je tudi v Monakovem; na Dunaju si je predlanskim pridobil tolik uspeh, da hočejo pevci v tej operi prihodnje počitnice gostovati z „Daliborom“ v kraljevi dvorni operi berlinski. Sijajnejše zmage slovanskega umotvora si torej ne moremo želeti.

Libreto spominja na „Fidelija“ in „Lohengrina“. Znamenito je, da je bil prvotni libreto pisan v nemščini ter bil potem preveden na češko. Vender temelji na češki narodni pravljici. Na Hradšinu v Pragi še danes kažejo ječo „Daliborko“, v kateri je uklenjeni vitez izvajal svojim goslim najmilejše glasove.

O prekrasni glasbi Smetane v „Daliboru“ pravi draždanski kritik Hartmann, da ni nobene slične, ki bi v tako

klasični obliki, tako krasno in pretresljivo segala v srce.

„Dalibor“ podaja v oblikah stare opere (zložen je bil leta 1868) že dramatične zahteve velikana Wagnerja v karakteristiki oseb in prizorov. Uporabljajo se v njem tudi „vodilni motivi“. Tako je slovanski umetnik v času, ko so se Nemci strastno nasprotovali Wagnerjevimi idejam, ki so se pozneje izkazale zmagovite, izpoznal za prave in se ravnal po njih istinitosti, a ni zašel v ekstreme, kakor to pozneje Wagner sam. Instrumentacija slovanskega umetnika je tako izborna, da jo smelo stavimo v vrsto z instrumentacijo Wagnerja. Zato pa je tudi to delo treba čuti večkrat; kajti le po pogostem ponavljanju se opazijo vse krasote tega dela. Čim večkrat ga čuješ, tembolj ti ugaja.

Prvo dejanje je veldramatično, dasi spominja nekoliko na „Lohengrina“. V nadaljnjih aktih pa je libreto malo bolj medel. Kljub temu je zložil Smetana temu delu krasno skladbo, ki je vzbujala občudovanje večakov. Kako sijajno nam je naslikal prvi nastop Daliborov! Ta umetniška uporaba in proizvodba slovansko-narodnega motiva v glasbi takoj očara uho. Kako prepričevalna je Miladina tožba o umoru svojega brata! Kako ti sega v srce Dalibora

hrepenenje po prijatelju Zdenku, kako te pretrese in navduši ljubezenski duet Dalibora in Milade! To so glasbeni biseri v sijajni vrsti muzikalnih krasot te opere. Od prve do zadnje note je opera prekrasno delo.

„Dalibor“ pa je imel slično usodo, kot Wagnerjeva dela. Njegov čas ga ni razumel in šele poznejši rod se ob njem navdušuje. 16. maja 1868. se je vprizoril prvič v novomeškem gledališču praškem in po peti predstavi bil pokopan v arhiv. In dve leti je ležal „Dalibor“ zakopan pod arhivskim prahom.

Smetana pa je bil povsem uverjen o veljavnosti svojega dela in leta 1870. si ga je izvolil v svojo benefico. Občinstvo mu je bilo sedaj veliko prijaznejše in zopet je doživel pet ponovitev. Šele po mojstrovni smrti si je „Dalibor“ vnovič priboril oder, in zdaj tudi sijajen in trajen uspeh.

„Dalibor“ ni tako ekskluzivno slovansko-narodna opera, kakor je to „Prodana nevesta“. Morda je baš to pripomoglo le tej do mnogo večjega uspeha med Čehi in tudi med tujimi narodi, nego „Daliboru“. Šele zdaj, čez dolgih 30 let, to delo prav uspeva med Čehi, a tudi med Nemci. V Monakovem je doseglo krasen uspeh, na Dunaju se je vprizorilo sijajno in je tudi zmagalo sijajno kljub skrajno neugodnim političnim raz-

meram, in tako upam, da bodo tudi „Slovenci „Dalibora“ umeli in ljubili.

Ko se je vprizorila ta opera z izredno skrbljivostjo in dovršenostjo na dunajski dvorni operi, so bili strokovni kritiki vsi brez izjeme polni hvale. „O. Musik- und Theaterzeitung“ je pisala: „Glasba te opere nam kaže Smetano v polnem bogastvu svojih bujnih melodij, v največjem sijaju moderne instrumentacije in v najoriginalnejših ritmih, — bolj pa, kakor vse to pride v poštev z največjim umetniškim hotenjem in znanjem proizvedena karakteristika glavnih oseb drame, zlasti pa naslovnega junaka“. In vsi kritiki v dnevnikih so soglašali brez izjeme v priznanju.

Poleg „Prodane neveste“ in „Poljuba“ seznanijo se zdaj Slovenci tudi z „Daliborom“. — Tako bodo poznali tri glavne opere Smetanove. Želeli bi, da se vse te tri vzdržé kot repertoarna dela našega odra, ter da se jim pridruži kot četrta Smetanova slavnostna opera „Libuša“.

S—r.

Iz neznanega vzroka.

Spisal Bogumil Toni.

Vsa zamišljena, s sklonjeno glavo je hodila po ulicah. Danes je že štirinajsti dan, kar je brez službe. Kjer je služila do

V Ljubljani, 10. novembra.

Državni zbor.

V državnem zboru se vrši še vedno debata o izgradnji na Moravskem. Priglasenih je bilo 68 govornikov. Ali pridejo danes že vsi na vrsto, ni verjetno. Potem pride na vrsto vladna predloga, da se odpravita časnikarski in koledarski kolek. Desnica bo glasovala proti koleku, torej za vladno predlogo. Ko se to dožene, pojdejo poslanci baje do incl. božičnih praznikov na počitnice. Delegacije in parlament bodeta zborovala letos začasno. Seje bodo baje vsak dan, razen v ponedeljek in soboto. Kvotni deputaciji sta se prvič sešli včeraj. Avstrijska deputacija je imela zvečer svojo posebno sejo, da si je določila modus procedendi. Izvolil se je menda tudi odsek sedmih členov, ki bo neposredno obravnaval z odsekom ogrske deputacije. „N. Wiener Tagblattu“ pišejo iz Budimpešte, da se ondi ne nadejajo nikakih uspehov od teh obravnav. Menda se nehajo obravnave že prihodnji teden. Potem pride kvotno vprašanje pred oboje parlamenta. Ako se niti tu ne doseže sporazumljenje, določi kvoti sam cesar. Vsekakor pa se mora rešiti kvotno vprašanje še ta mesec, ker želita obe vladi, da se vstavijo za delegacije skupni stroški in proračun.

Berner o razmerah na Moravskem.

Zanimiv je bil govor socialnodemokratskega drž. poslanca Bernerja v drž. zboru o dogodkih na Moravskem. Berner je konstatiral, da vladajo na Moravskem Nemci s pomočjo židov in 300 veleposestnikov. 600.000 Nemcev ima zato večjo moč kakor 1.600.000 Čehov. Židov je na Moravskem 45.000. V Mor. Ostrovici, kjer tvorijo Nemci z židi vred komaj jedno šestinko prebivalcev, so le 4 češke in 4 nemške ljudske šole. Poljske šole pa ni tam nobene. Čudno ni torej, da je narod nezaveden in da je somišljenik reakcionarnih klerikalcev. Šolske razmere po deželi so na Moravskem jako žalostne. Židje, ki tvorijo le 2 % prebivalcev, izrabljajo nečuvstvo narod ter se polasčajo prvih upravnih mest. Antisemitizem na Moravskem hoče dobro, a rodi le slabo. Antisemitje, ki so zvezani z visokim klerom in fevdalnimi veleposestniki, imajo v vsaki vasi župnika in kaplana za agitatorja. Fevdalcem služijo židje za strelovod socialne ogorčenosti. Antisemitizem se pospešuje zato, da se odvrta pozornost od agrarskih in cerkvenih izkoriščevalcev. Znani umor v Polni so antisemitje in klerikalci izrabili, da so mogli hujskati proti židom. Radi umora ene same deklice je bilo toliko vika in krika, za umore mas po raznih židovskih in ne-židovskih rudokopih in pri različnih podjetjih pa se ne meni nihče. V Ostrovici se je v premogokopih židov Rotschilda, Gutmanna in severne železnice tekom devetih let ponesrečilo 17.000 ljudi. Koliko krščanske krvi se je torej pretočilo, ne da bi bil zato nastal vihar! L. 1896. je v Hermenegildinem rovu severne železnice nastal požar. Mesto da bi rešili delavce, so rešili rajši rov. Zamašili so ga torej in poginilo je 17 delavcev. Ko je v Ostrovici neki pruski žid

sedaj, bili so ž njo jako zadovoljni; a nenadoma se ji odpovedali, ker so morali nenadoma štediti; poslej je niso več potrebovali... Povsod je iskala službe, pošiljali so jo sem in tja, — a vse je bilo zaman.

Tudi sedaj je ravno prišla iz neke hiše, katera je že stala tam daleč od zunaj, skoraj že v predmestju. Rekli so ji, da rabi jo ondi nekoga, a ravno pol ure prej so vzeli — drugo. Premišljujoč o svoji bedi ter vsa trudna od večnega iskanja je prišla nazaj; v večernem mraku ni niti opazila, kako ji je radovedno občinstvo zrla v obraz. Saj je bila mlada, lepa...

Neki gospod je sledil njenim stopinjam, a ona ga ni opazila. Potem, ko ni bilo toliko ljudi več, se ji je približal ter jo začel vpraševati o vsakovrstnih stvareh. V prvem hipu je hotela bežati, a gospod se je ni dotaknil. Končno mu je povedala svoje ime ter mu potožila o svoji bedi. Prigovarjal ji je, naj gre ž njim v bližnji restavrant; srce bi ga težilo, ako se ne bi hotela nekoliko pokrepčati. Sprva se je sramovala ter se branila, a bila je lačna in žejna — in lakoto je tako težko prenašati... Sploh se ji je zdel gospod tako plemenit... seveda najbolje bi bilo, če bi umrla...

Utešila si je glad; a ponujal ji je tudi

odprl rov, mu ga je katoliški duhovnik blagoslovil ter se potem udeležil pojedine. In ta žid zlorablja kruto svoje delavce. Tako odirata na Moravskem žid in kristjan v slogi ubogi narod ter ga razburjata in hujskata, samo da moreta nemotena grabiti svoje bogastvo na kup. Izrabljanju pa ne bo prej konec, da se uvede splošna, enaka in direktna volilna pravica. Potem bo konec sedanje moravske mizerije, katera so krivi kristjani prav tako kakor židje.

Zarota proti francoski republiki.

V četrtek se je začela v Parizu pred državnim sodiščem velika, senzacionalna obravnava proti onim royalistom, ki so obtoženi, da so se zarotili proti sedanjemu republiki, da so hoteli izzvati revolucijo in posaditi vojvodo orleanskega ali kakega generala na čelo republike kot kralja ali diktatorja. Na zatožni klopi sede vodja lige patriotov znani odvetnik in pesnik Déroutède, zastopnik vojvode orleanskega Buffet, sloviti upornik Guérin, ki je imel v Rue Chabrol svojo trdnjavo, nadalje royalisti de Frechencourt, de Sabran, Godefry, de Ramel, potem antisemitje poslanec Habert, oskrbnik vojvode orleanskega de Chevilli in drugi. Našla so se pisma in brzojavke vojvode orleanskega ter pisma njegovih somišljenikov, ki dokazujejo, da je bila zarota resna. Tudi generali so zapleteni v zaroto. Tako so našli pismo, katero je pisal de Bourmont Buffetu dne 26. septembra 1898, da mu je prijatelj vojne ministra, generala Chanoine povedal, da je minister-general pripravljen podpirati vojvodo orleanskega, ako ga vojvoda imenuje knezom, in če da njegovi hčerki primerno doto. Nadalje se je našel zapisnik, da so si royalisti vladna in upravna mesta razdelili. Mesta perfektov in sodnikov so bila že večinoma oddana. Samo ministrov še niso imeli! Ta zapisnik je zbudil veliko veselost, kajti navedena so bila v njem imena neznatnih plemičev z dežele, raznih pustolovcev in kavalirjev, ki so znani le v turfu in v igralnicah. Déroutède je imel pripravljeno celo vojsko, baje 25.000 vojaško izvežbanih moči. Royalisti so imeli 8000 jezuitskih plemičev, mesarjev in drugih obrtnikov, antisemitje pa 2000 voznikov, lakajev in trgovskih pomočnikov. Iz najdenih pisem je očitno, da so hoteli zarotniki polastiti se najprej prefektore ter pomoriti vse židovske uradnike. Predsednik državnega sodišča, ki bo sodilo te zarotnike, je senator Fallières. Prič je nad 500.

Vojna v Natalu.

Angleži so mislili, da pojdejo njihovi vojaki v Južno Afriko samo na sprehod ali na zanimivo vajo. Mislili so, da bodo njihove čete praznovale božične praznike prav prijetno v Pretoriji in Johannesburgu; toda jako so se motili. Dan za dnevom dohajajo vesti, da ne morejo doseči njihove bojne čete nobenega uspeha, da so Buri močan, sila vztrajen in nevaren sovražnik, in da so bili Angleži že parkrat prav zelo tepeni. V Londonu so sedaj menda že sprevideli, da so kmetski Buri v boju docela jednaki ev-

piti, in bila je tako onemogla, — koj s prvim kozarcem je zažarelo njeno obličje. Zahvalila se je tujemu gospodu ter hotela iti, a ni ji dovolil. In mislila je, to dela tujec vse le iz usmiljenosti, iz plemenitosti. Njegove besede so bile tako lepe, polne sočutja, in ona je bila še nepokvarjena in mislila je, vsi ljudje govore tako kakor ona: le to, kar jim nareka srce, in kar čutijo v svoji duši. In ostala je pri njem. —

* * *

Proti večeru naslednjega dne je čakal oni gospod na njo v svojem stanovanju. Rekel ji je, naj pride ta čas k njemu, pomagal ji bode denarno, če ne dobi službe. A ona ni odgovorila, a vendar je upal na njen prihod. Zdaj je potrkal nekdo na vrata: „Tukaj je,“ si je mislil; a glej, vstopil je raznašalec časopisov, in vzel je časopis, da si prežene dolgčas. Slučajno jebral neko notico, ki se je glasila: „Danes okoli poldneva se je vrgla z mostu v reko šestnajstletna deklica I. I. (ime mu je bilo znano). Ljudje so jo hoteli rešiti s čolnicij, a bilo je prepozno — močni valovi so pogoltnili deklico. Vzrok samomora je neznan.“ „Res čudno,“ je govoril sam seboj, „tudi meni je vzrok neznan, ki jo je gnal k temu koraku...“

ropski moderni vojski. Spoznali so, da je možno premagati Bure le z mnogo večjo vojsko, s tako mnogoštevilnimi četami, da pride na jednega Bura po deset ali več Angležev. S premočjo hočejo torej Angleži ugnati junaške Bure. Doslej so imeli Angleži v Južni Afriki 17 bataljonov pešakov, 5 konjeniških polkov in 10 topničarskih baterij. Ekspedicijski kor generala Bullerja, ki je že blizu svojemu cilju, pa šteje 32 bataljonov pešakov, 8 konjeniških polkov in 46 topničarskih baterij. Že samo to je velika armada, a Angležem se zdi še premajhna. Poslati morajo, ako naj dosežejo resnično zmago, še dvoje korov. Da bodeta oba celotna in dovelj močna, bodo morali poslati skoraj vse svoje vojake v Južno Afriko in obdržati doma le milico. Milice izven rodne zemlje namreč ne smejo rabiti. Angležem mora torej hudo prestiti, ako alarmirajo skoraj vso svojo armado zoper skromne kmete Bure. Le v Indiji in v Egiptu morajo pustiti nekaj večjih čet, sicer pa se zbere vse angleško vojaštvo v Južni Afriki. Tako velikanski premoči se menda Buri ne bodo mogli uspešno ustavljati, in končna zmaga je Angležem skoraj zagotovljena. Toda ta zmaga ne bo niti častna, niti cenena, kajti vojna bo stala Anglijo toliko kakor še nikdar nobena. — Novih poročil z bojišča ni. Buri še vedno bombardirajo Ladysmith. Število Burov pred Mafekingom se je za 2000 mož pomnožilo.

Dopisi.

Z Viča, začetkom novembra. Poročali ste že o otvoritvi nove šole na Viču. Poslopje samo na sebi je kaj lepa stavba, če se sme kdaj reči, da delo hvali mojstra, mora se to tukaj priznati. Zasluga gre v prvi g. nadinženirju Bölu za njegov tako praktični načrt, v drugi vrsti pa g. Valentinu Accetu, zidarskemu mojstru, za lično in priporočevanja vredno solidno delo. V obče se govori, da take šole, kakor je na Viču, nima danes nobena selska občina na Kranjskem. Šola je štirirazredna, razven tega ima še stanovanje za g. nadučitelja; to je napravljeno, tako da, ako bi bilo potreba vzporednice, porabi se v to učiteljevo stanovanje. Velike žrtve bilo je potreba od strani Vičanov in Glinčanov, da se je postavilo tako poslopje. Danes je vsak občan ponosen na to stavbo. Kaj bi tudi ne! Šola mu je jamstvo, da se bodo njegovi otroci marsikaj potrebnega naučili, le eno je, kar nam sedaj noče v glavo, in to je, da je vsakdanjo šolo obiskujočih 240 otrok, imamo pa samo dve učne moči. Stariši zahtevajo celodnevni pouk! Kakor je znano, obrnila se je občina na deželni odbor s prošnjo še za eno učno moč, a prošnja bila je odbita z izgovorom, da ne bode toliko otrok. Prošnja je bila vložena še pred začetkom šolskega leta, a danes se vidi, da je tretja učna moč neizogibno potrebna; ako se računa 240 otrok z celodnevnim poukom, pride na eno učno moč še vedno veliko, to je 80 otrok. Čuje se od nekih strani, da če se bo dala še jedna učna moč, dala se bode učiteljica, zakaj, ne vemo, le to vemo, da bi bilo to jako neumestno. To pa iz dveh razlogov: prvič, ker je dečkov veliko več, kakor deklic, drugič pa tudi zato, ker se bode morala skoraj gotovo vpeljati na Viču večerna šola za rokodelske učence. Že sedaj so se jih branili v Ljubljani, ko še na Viču prave šole ni bilo, zdaj je pa stvar skoraj neizogibna. Prosi se toraj visoki deželni odbor, da bi uvaževal zgoraj navedene razloge ter prej ko prej se odločil dati še jedno učno moč, in to učitelja. Vičan.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. novembra.

— **Osebnosti.** Poštni kontrolor v Ljubljani, g. I. Stussiner, je imenovan višjim poštnim kontrolorjem. — Glavni poštni blagajnik v Gradcu, g. Karol Raunacher, rodom iz Starega trga na Kranjskem, je šel v pokoj.

— **Kdo postane višjesodni predsednik v Trstu?** Doslej so se imenovali trije kandidati za to mesto, in sicer deželni sodni predsednik v Trstu M. Urbančič, višjesodni predsednik v Zadru dr. Gertscher in sekijski šef v pravosodnem ministrstvu dr. Ferdinand Schrott. Sedaj se javlja, da bržčas nobeden imenovanih

treh ne bo imenovan, ker je pravosodni minister Kindinger sebi to mesto rezerviral.

— **Rusčina v Idriji** se je začela počevati v torek, dne 7. t. m. Prvikrat se je udeležilo 19 oseb pouka, ker nekateri niso vedeli za čas začetka. Z ozirom na to se tem potom naznanja, da kdor se želi pouka udeleževati, naj pride najpozneje prihodnji torek dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer v „Čitalnico“, ker na poznejše zglasitve ne bo več možno ozirati se.

— **Iz Železnikov** se nam piše: V konsumnem društvu na Češenci se imajo prav dobro. Ni dolgo tega, ko so služkinjo, katera je dlje časa tam služila kot natakarica ali gospodinja, brez postavnega vzroka in brez običajne odpovedbe takorekoč na cesto vrgli. Na vernih duš dan zvečer so 3 vrli udje konzula v društvenih prostorih pili. Imeli so šefan vina pred seboj. Poklicali so nekega kovača, s katerim so se takoj sporekli in ga potem poštno raztrgali razpraskali in slednjič vun vrgli. Gotovo se je vse to zgodilo na katoliški podlagi. Kakor se vidi, se v tem konsumnem društvu vkljub prepovedi še vedno popiva — nekateri trdijo še bolj kakor poprej. Kje je tukaj varstvena oblast, katera sicer vsako malenkost stakne? To je vender jako čudno, da poklicano oblasti o tacihi rečeh nič ne ve in jih pusti nekažnovane.

— **Ljubljanski semenišniki** imajo to čudno navado, da hodijo na sprehod paroma drug za drugim. Taka četa z vihrajočimi plašči je navadno precej dolga; zato pa nikakor ne morem uvideti, zakaj bi bilo semenišnikom dovoljeno s svojo procesijo hoditi po trotoarju, kar vojaškim oddelkom in večjim vrstam dijakov ni dopuščeno. Ljubljanski trotoar je skoraj po vseh ulicah tako ozek, da moreta iti po njem vstrice jedva dva, kvečjemu trije. Zategadelj mora pred temi črnimi plašči vse umikati se ter ogniti se mladim gospodom na blatno cesto. Včeraj je taka semeniščna kompanija vzbudila nekje v mestu zopet opravičeno nevoljo, ker je prav brezobzirno odinila na blatno cesto več dam. Menim torej, da ne zahtevam preveč, ako naloži semeniščno vodstvo svojim gojencem, naj hodijo po trotoarju posamezno in ne v skupinah, ali pa naj hodijo — kakor vojaki — sredi ceste. Obzirnosti do dam in občinstva sploh pa ne smejo prezirati niti semenišniki, ako nočejo, da se jih smatra za neomikance. Glas iz občinstva.

— **Agent Nodari v Vidmu,** kateri se bavi z izseljevanjem naših ljudi v Ameriko, je čitateljem že nekoliko znan. Svarili smo že opetovano pred njim. Sedaj nam pišejo nekateri rojaki iz Genove mej drugim to-le: Pred nekaj dnevi namenili smo se potovati v Ameriko. Ker v zadnjem času Kranjci navadno le preko Vidma potujejo, obrnili smo se do Nodarija. Pisari nam je, koliko cenejši je njegova proga, da ima sam svoje parobrode (!) s petimi dimniki, da potrebuje njegov parnik iz Vidma do Novega Yorka samo 6 dni itd. Ker smo vse verjeli, potovali smo v Videm. Na kolodvoru v Nabrežini pridružil se nam je neki mladenič, ki nam je povedal, da je za Nodarija delal. Vprašali smo ga, koliko stane vožnja do Pueble, in odgovoril nam je, toliko kakor je Nodari pisal, t. j. 213 gld., ter nam svetoval, naj gremo v Genovo do neke agencije. Prepričati smo se hoteli, ali resnico govori. Ker smo imeli karto samo do Vidma, ostali smo isti večer tam, da si morje in parnike ogledamo, posebno pa nas je zanimal isti velikanski parnik, kateri se zove „Nodari“. Vpraševali smo na kolodvoru po morju in Nodarijevih parnikih. Kako so se nam ljudje smejali, Vam ne moremo popisati. Gledali smo, da smo koj z Vidma prišli. Peljali smo se v Genovo in nas bo vsled tega vožnja v Ameriko veliko manj veljala, kakor če bi bili šli na limanice Nodariju.

— **Iz delavskih krogov** se nam piše: Gospod urednik, prosimo, da sprejmete nekaj vrstic v ilustracijo postopanja s knjigoveškimi pomočniki: Pred nekaj tedni sklenilo je tukajšnje knjigoveško društvo, da predloži delodajalcem z ozirom na izvanredne življenjske razmere v Ljubljani nekaj memorandum, v kojem so bile formulovane najnujnejše zahteve glede plačila knjigoveških pomočnikov itd. Večina delodajalcev, upoštevši upravičenost stremjenja svojih pomočnikov, ugodila je njihovim željam vsaj v toliko, da so le-ti zopet vstopili v

delo. Le tvrdka J. Giontini na Mestnem trgu delala je izjemo ter se ni hotela udati upravičenim željam svojega osobja, nasprotno, imenovala je svoje pomočnike, ki so se potegovali za izboljšanje svojih življenjskih pogojev, „Hetzer“ in „Rädelsführer“ in se izjavila, da raji zatvori delavnico, nego se uda. Kakor v posmeh svojemu bivšemu osobju pa išče ta tvrdka sedaj insercijskim potom novo osobje. Omenimo še, da so bili nekateri izmed tega osobja, kojega je vrgla tvrdka J. Giontini pred duri, pri njej že nad 10 in nad 18 let, a vsled svojega narodnega prepričanja in delovanja v raznih narodnih društvih več ali manj trn v peti, in tvrdka porabila je najugodnejšo priliko, da postavi to osobje pred duri. Vsaj lastnik tvrdke se je izjavil: „Ich bin froh, dass ich diese Leute draussen habe.“ Ko pa je prišla k njemu komisija delojemalcev posredovat radi zopetnega vstopa v delo, čul se je iz družine te tvrdke klic: „Die Bande ist schon wieder hier.“ Postopanje te tvrdke je skrajno egoistično, krivično in razžalljivo za nas ter moramo tako postopanje le obžalovati.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi v soboto, dne 11. novembra 1899. l. v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ z vojaško godbo in plesom „Martinov večer“. Iz posebne prijaznosti sodeluje operni pevec g. Lev Pestkowski. Vspored: I. Petje: 1. Nedvied: „Popotnik“, zbor s tenor-solo in četverošpevom. Tenor-solo g. J. Zalažnik. 2. Ruske pesmi, poje operni pevec g. Lev Pestkowski. a) Arija iz Glinkove opere „Žyžn za Cara“ (Življenje za carja). b) Arija iz Čaykovskega opere „Evgen Onegin“. c) „Azra“, pesem Rubinsteinova. 3. B. Ipavici: „Kdo je mar“, veliki zbor s spremljevanjem orkestra, s tenor in bariton-solo ter četverošpevom; tenor-solo gospod Kranjc, bariton-solo g. Polashek. 4. Vogl: „Cigani“, zbor s tenor-solo, solo g. Kranjc. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 kr. za osebo, obitelj 3 oseb 1 gld. Častiti člani so vstopnine prosti.

— **Odbor kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“** konstituiral se je v večerajšnji seji sledeče: Predsednik g. dr. Ivan Jenko, podpredsednik gosp. Fran Barle, tajnik g. Dore Vernik, blagajnik g. Ivan Frelih, I. rednik g. Ivan Devčič, II. rednik gosp. Ernest Koželj, odbornika brez posebnega posla g. Ivan Sbrizajin g. Fran Gombač. Nadalje se je razmotrivalo o napravi drsališča ter sklenilo pustiti za sedaj stvar in suspenso, kajti ne klub ne zadruha ne moreta spustiti se v te spekulacije. Želeli pa bi bilo, da se ustanovi za napravo drsališča tako društvo, kakršno se je ustanovilo za napravo „Lawn-Tennis“ v „Narodnem domu“. Kar se pa tiče zimskih večernih zabav, se je misel o prireditvi „jour fixov“ opustila, ker so to navadno ponesrečena podjetja, pač pa se najbrže priredi plesni venček.

— **„Glasbena Matca“** priredi svoj letošnji prvi koncert v nedeljo, dne 3. decembra v sokolski telovadnici v Narodnem domu. Narodna društva blagovolijo se ob prireditvah svojih veselice na to ozirati. Koncertni vsopred naznani se pozneje. — Odbor.

— **„Glasbena Matca“** naznanja vsem pevcem, da se vrši skupna vaja za prihodnji koncert v ponedeljek, 13. novembra v prostorih „Glasbene Matice“.

— **Pevsko društvo „Slavec“** prosi svoje člane, da se odzovejo prijaznemu povabilu bratskega društva „Ljubljane“, ter mnogobrojno posetijo jutrajšnji „Martinov večer“ v Narodnem domu.

— **„Slovensko trgovsko pevsko društvo“** prosi svoje člane, da bi se udeležili veselice pevskega društva „Ljubljane“, in sicer z društvenimi znaki.

— **Gg. pevci društva „Ljubljane“** se zbirajo v soboto točno ob sedmih zvečer v društveni sobi radi orkestralne skušnje.

— **Trgovina z železnino v Celju** je doslej izključno v nemških rokah, in to v prav v rokah naših najhujših narodnih nasprotnikov. Ti so bogateli ob zaslužku, ki ga jim je dajalo slovensko prebivalstvo, a konkurenčnega podjetja ni bilo možno vstvariti, ker noben trgovec, ki je imel voljo, otvoriti v Celju trgovino z železnino, ni zmogel zadosti kapitala. Brez zadostnega kapitala pa je trgovina z železnino nemogoča. Sedaj se poroča, da se je v Celju ustanovila zadruha, ki je kupila Srebretova hišo na Graški cesti, in ki ustanovi trgovino z železnino.

— **Šulvereinska šola v Št. Ilju** je prišla v javno oskrbo. Slovensko prebivalstvo se je temu dolgo in z vso odločnostjo upiralo, a vse je bilo zaman. Štajerski deželni šolski svet je zahteval, da se mora šola izkazati, da je 40 učencev, ki bi to šolo obiskovali. Mariborski okrajni glavar Kankovski je stvar preiskoval in je res našel teh 40 otrok. Za šulvereinsko šolo so se naznanili tudi otroci, ki obiskujejo in bodo še obiskovali ondočno dvorazrednico, da, šteli so se sploh otroci, ki sploh ne živijo. Tako postopanje okrajnega glavarja bi pač zaslužilo, da se v državnem zboru primerno osvetli.

— **Odbor akademične podružnice graške družbe sv. Cirila in Metoda**, voljen na občnem rednem zborovanju za leto 1899/00 dne 5. novembra 1899., sestavlja se je sledeče: Predsednik: med. Vinko Hudelist, podpredsednik: med. Bogd. Derč, tajnik: iur. Fran Ratej, blagajnik: iur. Bogumil Senekovič, odborn. nam.: iur. Ljudevik Brencé.

— **Uboj žene.** Iz Škofje Loke nam pišejo: 7. t. m. so pripeljali orožniki posestnika Matička (Alojzija Ažbete) iz Dolenčič uklenjenega v Škofjo Loko, ker je svojo 32letno ženo Franco ubil. Ažbe je bil včasih dokaj premožen posestnik, a zadnje čase je rad igral in pil. A tudi njegova žena, mati štirih otrok, je baje začela popivati, in sta se zakonca zategadelj večkrat prepirala in tepla. 5. t. m. zvečer je Ažbe pretepel svojo ženo tako, da ji je polomil šest reber in ji izpahnil pleče. Suval jo je s peto v hrbet in jo vrgel na tla, da je imela vse črno čelo. V ponedeljek so našli ženo mrtvo. Alojzij Ažbe zločina noče priznati. V septembru so našli Ažbetovo mater v njeni postelji s prerezanim vratom. Menda se ji je zmešalo in se je usmrtila sama. Ljudje pa govorijo sedaj, da je Ažbe umoril ne le ženo, nego tudi svojo mater.

— **Požari.** 6. t. m. ponoči je začelo goreti v Jesenicah pri posestniku Iv. Pšenici. Ogenj se je razširil na hiši Miklavža Horvata in Jakoba Mesarja ter končno še na poslopje župana Josipa Klinarja. Gasilna društva iz Jesenic, Save, Gorij, Dovja in Koroške Bele so ogenj pogasila ter rešila poštni urad. Zgorela sta dva prešiča. Škode je okoli 6000 gld. — 7. t. m. zgodaj zjutraj je gorelo v Mengišu pri posestniku Jos. Funtku. Zgorela je hiša z vsemi gospodarskimi poslopi. Škode je blizu 2000 gld. — 29. oktobra pa je zažgal z užigalicami se igrajoč deček v Brusnicah pri Novem mestu svinjak in kajž Jere Kastrevo.

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca oktobra t. l. vložilo je 120 strank 19.956 gld. 48 kr., uzdignilo 117 strank 13.522 gld. 77 kr., posojilo pa se je izplačalo 14 strank 6355 gld. Promet za mesec oktober znaša 49.475 gld. 58½ kr., za čas od 1. jan. 1899. do 31. oktobra 1899. pa 573.206 gld. 43 kr.

— **Begun — ponesrečil.** Iz poštne vlaka št. 7., ki vozi iz Trsta na Dunaj, se je včeraj popoldne ob 1½.1. uro mej tretjim in četrtim tunelom pri Gornjih Ležeh nekaj odgonec izmuznil odgonskemu spredniku izpred očíj ter je skočil pri vratih na levo stran tira. Priletel je z glavo na rels in se tako potolkel, da se ni nič zavedel, še potem, ko so ga na železniškem vozičku prepeljali v Gornje Ležeh in ga potem s tovornim vlakom prepeljali v Postojno. Nesrečnež je ruski vojaški begun in 35 let star. Prijeli so ga na Goriškem radi pohajkovanja.

— **Stavbna kronika.** Letošnja stavbna doba se nagiba koncu, in delavska krdela zapuščajo polagoma Ljubljano. Nekaj zidarskih in tesarskih del se še izvršuje, potem pa bodo furlanski zidarji odložili kele, denar pa — odnesli s Kranjskega. Razen že omenjenih dveh novih hiš navesti nam je še Staudacherjeve vile v Nunskih ulicah ter Paichlove hiše na Bleiweisovi cesti, ki sta dograjeni in tudi že pokrita. Poslopje ljudske kopelji je malodane dograjeno, pri jušni palači in deželnem dvorcu se še nekatera zidarska dela izvršujejo. Letos se ni veliko zidalo, tudi prihodnje leto ni kaj več nameravanega od zasebnikov, pač pa bode zgradba javnih poslopij se nadaljevala ozir. pričela.

— **Nove stavbe.** Nova hiša g. Sossove na Reseljevi cesti in trinadstropna hiša Iv. Grobelnika v Špitalski ulici sta dograjeni in pokriti.

— **Ubegel častnik.** Pred nekaj dnevi smo poročali, da je topničarski častnik I.,

službujoč pri tukajšnjem polku, vzel 14 dni dopusta in nekaj dni po odhodu iz Ljubljane naznanil polkovnemu poveljništvu, da je na potu v Transvaal. Gnala ga pa ni samo želja, da pomaga Burom, ampak tudi — strah. Kakor je razvidno iz tiralnice, je poročnik Irku dezertiral, ker je napravil precej dolgov in ponaredil nekaj menic.

— **Tatvina.** Včeraj dopoldne je ukradel neznan tat Henrik Kendi na Mestnem trgu iz veže zaboj z blagom, v vrednosti okoli 57 gld. V zaboju so bile krtače, milo, gumbi, črevlji, denarnice itd.

— **Konj splašil.** Včeraj popoldne se je nekemu mesarskemu pomočniku na Ambrozevem trgu splašil konj in je zdiral po Poljanski cesti, po Kopitarjevih ulicah v Šolski drevored, kjer so ga ujeli. Nesreča se ni nobena pripetila.

— **Popadljiv pes.** Danes dopoldne je pes nekega urarja popadel šolskega slugo Ivana Juvana za nogo in mu raztrgal hlače. Pes je popadljiv in je že več oseb popadel in vgriznil.

— **Cigani.** Včeraj je bilo več ciganov v mesto pripeljanih, ki so na sumu več tatvin in podobnih dejanj.

— **Mila jesen.** Iz Kranja smo dobili šopek prelepih cvetk, utrganih vrhu Šmarjetne gore pri Kranju, kot dokaz mile jeseni.

* **Umor v Polni.** Praški vseučiliščni profesor Masaryk je napisal brošuro, v kateri dokazuje, da Růžova sploh ni bila umorjena v Polni, nego v njenem sosednjem rojstnem kraju. Morilci so mrtvo truplo prenesli v gozdič poleg Polne. Vlada je to brošuro — konfiscirala. Masaryk zahteva namreč revizijo obravnave in obsojbe.

* **Vojak ustrelil tovariša.** V Kutni Gori je ustrelil infanterist Kolan 21. pešpolka spečega tovariša Nedveda. Tretji infanterist Krupička se je vsled strele zbudil, zato je Kolan ustrelil še nanj ter ga teško ranil. Morila so zaprli. Bil je radi desertacije že večkrat kaznovan.

* **Na grobu.** V ponedeljek je bil v Pečuhu pokopan uradnik Josip Nemeth, ki se je ustrelil radi nezvestobe svoje žene. Ko so spuščali njega rakev v grob, je začela vdova jokati, kar so smatrali pogrebci za pretvarjanje ter so jo začeli psovati, ji pretiti in jo hoteli preteptati. Komaj so jo rešili sluge pogrebnega društva.

* **16leten morilec.** Iz Siebenhirtena poročajo, da je 16letni mesarski pomočnik Rüttl v nedeljo zvečer počakal 19letnega opekarskega delavca Artnerja ter ga osuval z nožem tako, da je malo ur kasneje napadenec umrl. Artner je bil marljiv delavec, ki je skrbel za svoje stariše.

* **Velika nesreča na železnici.** Iz Peterburga javljajo, da je pri postaji Oslipowice skočil vlak s tira. Sedem oseb je bilo ubitih, devet teško ranjenih. Stroj in 14 vozov je razbitih.

* **Popravek.** V predzanji številki našega lista je bil pomotoma imenovan najnovejši roman Zole „Neplodnost“. Pravi naslov romana je „Plodnost“ (Fecondite) ter se obrača proti neplodnosti Francozov vseh slojev.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 10. novembra. Današnja seja poslanske zbornice je bila silno vihar na Vihar je provzročil minister notranjih del Körber. Začetkom seje se je drznil poglavar tistih obstrukcionistov, ki so toliko časa zadrževali vse delovanje državnega zbora, poslanec Funke zahtevati, naj predsednik odreja daljše seje, kar je obudilo glasan krah na desnici. Fuchs je Funkeja dobro zavrnil. Potem se je nadaljevala razprava o izgredih na Češkem. Adamek je ostro prijemal vladno in končal svoj govor s klicem: Abcug Clary v Gradec! Na to so češki poslanci unisono začeli klicati: Abcug Clary v Gradec! Abcug Kindinger v Trst! Abcug Körber! — Minister Körber je bil že vstal, da bi govoril, a se je zopet vsedel. Poljak Kozlowski je dejal, da je vseh nemirov na Češkem in na Moravskem krivo jednostransko postopanje vlade, ki je razveljavila jezikovne naredbe, ne da bi bila dala Čehom kako kompenzacijo. Svaril je vladno, naj ne nadaljuje, kar je začela

in jej priporočal, naj zabiči svojim organom, da ne bodo po nepotrebnem krvi prelivali, kakor se je zgodilo v zadnjem času. Govoril je potem minister Körber. Polemizujoč z Žačkom je dejal, da je orožništvo postopalo uzorno in taktno. Te besede so izzvale vihar, ki je trajal pol ure. Češki poslanci so hrupno in z ogorčenjem protestovali in obsuli ministra s srditimi insultami. Šileny je zaklical: Ne imenujte jih orožnike, imenujte jih morilce! Sokol: Vi ste sami orožnik! Šileny: Pomilovati bi jih morali, ne hvalliti! Doležal: Vi ste pravi morilec! Heinrich: Vas bi morali zapreti in kaznovati! Sokol: Vi spadate v kriminal! Šileny: Zakaj ste preiskavo izročili sodnikom, ki ne znajo češki? Slišati je bilo še raznih družih, nič manj ostrih medklicev. Minister Körber je ves bled nmolknil in si ni vedel pomagati. Obrnil se je najprej do Fuchsa, potem do Claryja. Ta je k njemu pristopil in mu nekaj rekel, na kar so Čehi začeli vpiti: Abzug Clary! Vi ste morilec! Nemški poslanci so obstopili ministrsko klop. Poslanca Schoiswohl in Rohrer sta izustila neke žaljive besede, vsled česar bi bilo skoro prišlo do pretepa. Nekateri češki poslanci so ta dva Nemca že obstopili, a Engel, Vetter, Horica in drugi so jih pomirili. Hrup je bil tako velik, da je predsedujoči Lupul sejo suspendiral. Ko se je seja zopet začela, je Körber nadaljeval svoj govor. Čehi so ga pustili v miru. Prihodnja seja bo v torek.

Dunaj 10. novembra. Kontrolna komisija državnih dolgov je odbila vladno zahtevo, naj izroči v njih rokah nahajajočih se 50 milijonov v zlatu avstro-ogrski banki. Ta svoj sklep je komisija utemeljila s tem, da po zakonu o regulaciji valute zamore vlada s tem zlatom samo tedaj razpolagati, če je v to zakonskim potem pooblaščen, a s § 14. uveljavljene nagodbe, ki je podlaga vladni zahtevi, komisija še ne smatra za zakon. Levičarski listi so mnenja, da je desnica to provzročila, da spravi vladno v stisko.

Dunaj 10. novembra. Sklep kontrolne komisije je obudil velikansko senzacijo, ne le v dunajskih ampak tudi v peštanskih krogih. Vlada je konsternirana. Széll, ki je danes tu, je dejal, da je ta sklep silen vdarec za vladno. Ministrstvo skuša doseči, da bi komisija svoj sklep preklicala. Svojo zahtevo motivira s tem, da pri glasovanju niso bili navzočni vsi člani komisije, in da je pogodba z banko postala pravokrepna.

Dunaj 10. novembra. Kvotni deputaciji imata danes ob 6. uri sejo.

Praga 10. novembra. Listi pripisujejo sklepu kontrolne komisije največji pomen. „Narodni Listy“ pravijo, da je to začetek konca Claryjevega vladanja in dokaz, da za nagodbo ni dobili večine v parlamentu. Goluchowski in Madjari naj zdaj gledajo, kako spravijo nagodbo pod streho. S Thunovo vladno se niso hoteli porazumeti, zdaj je pa odprta samo še jedna pot, to je personalna unija.

Lvov 10. novembra. Po več tednov trajajoči obravnavi zaradi ponesreženja pri gališki hranilnici so bili sinoči vsi obtoženci oproščeni.

Budimpešta 10. novembra. Vsi listi se bavijo s sklepom kontrolne komisije in priznavajo, da je s tem nastala nova nagodbena kriza.

London 10. novembra. „Times“ javlja, da Angleži pri Ladysmithu sicer niso dosegli tistih uspehov, kakor se je poročalo, da pa so preprečili prodiranje Burov proti jugu. Na potu v Pietermaritzburg, pravi „Times“, da je general Brockelhurst pregnal Bure iz njih pozicij. Njegova kavalerija da je sicer prišla v veliko nevarnost, pa se je rešila in se vrnila v Ladysmith.

London 10. novembra. V torek so Buri zopet začeli bombardirati Ladysmith.

London 10. novembra. Koncentracija angleških krdel na oranjski meji med De Aar-om in Queenstownom je končana.

London 10. novembra. 2000 Burov je zavzelo Venterstad.

Tinktura zoper kurja očesa
 — gotovo najboljšo sredstvo —
 za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
 Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
 Dobiva se v (20—45)
 deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Iz uradnega lista:
 Izvršilne ali eksekutivne dražbe:
 Zemljišča vlož. št. 1146, 469 k. o. Vipava,
 št. 273 k. o. Slap in št. 311 k. o. Vrhopolje
 cenjena 5601 gld. dne 14. novembra v Vipavi.

Meteorologično poročilo.
 Vličina nad morjem 806-2 m. Srednji sračni tlak 736-0 mm.

Nov.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C.	Vet-ovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
9.	8. zvečer	737.5	5.4	sr. svzhod.	jasno	14.1 mm
10.	7. zjutraj	739.3	5.8	sl. svzhod.	megla	
	2. popol.	738.1	9.0	sl. jug	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 9.6°, nor-
male: 5.1°.

Dunajska borza

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	85	kr.
Skupni državni dolg v srebru	99	"	55	"
Avstrijska zlata rent	116	"	95	"
Avstrijska krona rent 4%	99	"	95	"
Ogerska zlata rent 4%	116	"	55	"
Ogerska krona rent 4%	95	"	20	"
Avstro-ogerske bančne delnice	902	"	—	"
Kreditne delnice.	368	"	75	"
London vista	120	"	70	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	"	—	"
20 mark	11	"	78	"
20 frankov	9	"	58 1/2	"
Italijanski bankovci	44	"	85	"
C. kr. cekini	5	"	69	"

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA**
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
 Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Teško prebavljenje
 katar v želodcu, dyspepsije, pomanjkanje slasti
 do jedij, zgago itd. dalje
katar v sapniku,
 zasliženje, kašelj, hripavost so one bolezni, pri
 katerih se
MATTONIJEV
GISSHÜBLER
 naravna
 alkalična kislina
 po izrekih medicinskih avtoritet rabi z uspe-
 him uspehom. (36—6)

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špe-
 cerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Posojilnica v Mariboru
 odda svojo
gostilno v „Národnem domu“ v Mariboru
v najem (zakup).
 Natančne ponudbe o obsegu in pogojih najma poizvedeti je v pisarni
 gosp. dra. Jerneja Glančnik-a v Mariboru. (2038—1)
 V Mariboru, dné 6. novembra 1899.
Ravnateljstvo.

Razglas.
Posojilnica v Mariboru podela za šolsko leto 1899/900 iz ustanove raj-
 nega gospoda **Franca Rapoc-a** visokošolcem (2037)
devet štipendij v znesku po 150 gld. av. velj.
 Pravico do teh štipendij imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz maribor-
 skega in šoštanskega okraja in tudi taki, ki se po dovršenih naukih pripravljajo za
 stroge skušnje v dosegu doktorata.
 Prošnje za štipendije, obložene s krstnimi listi, spričevali ubožstva, spričevali o
 skušnjah in z indeksi, vložiti naj se **pri posojilnici v Mariboru do dné**
20. novembra 1899.
 V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prosilec že od drugod kako podporo in v
 katerem znesku.
 V Mariboru, dné 29. oktobra 1899.
Ravnateljstvo.

TROPON

1 kilo Tropona ima isto redilno vrednost,
 kakor 5 kil najboljšega govejega mesa ali
 180—200 jajc. Tropon se spremeni v te-
 lesu neposredno v kri in mišičevno tvarino,
 ne da bi stvoril mast. Tropon ima torej,
 ako se redno zavziva, za posledico, da se
 izdatno okrepijo moči pri zdravih in bol-
 nih, in se more mešati mej vsako jed, ne
 da bi škodoval njih lastnemu okusu. Jako
 nizka cena Tropona omogočuje vsakomur,
 da si ga lahko omisli. (4)
 Dobiva se v lekarnah in drogerijah.
Tovarna za Tropon, Mülheim-Ren.
 Glavni zastop za Avstro-Ogersko:
M. Winckler, Wien 5, Wien-Strasse 55.

Redilni beljak.

Dodatek k zahvali.
 Med onimi, ki so našega nepozab-
 nega očeta, ozir. soproga, spremili k zad-
 njemu počitku, bodi še omenjen slavn
 odbor „Slovenskega pisateljskega dru-
 štva“ v Ljubljani, za kar mu izrekamo
 najsrčnejšo zahvalo.
 (2033) **Rodbina Pajkova.**

Preklic.
 S tem preklicujem žaljivo be-
 sedo, katero sem izgovoril proti
 Antonu Stautu.
Janez Nemeč.
 (2036)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda
 veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** **doz**
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
 Beljak, Celovec, Franzensfeste. Ljubno; čez Selzthal
 v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
 Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
 zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
 Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
 grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu
 ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
 dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
 lovec, Ljubno, Selzthal. Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
 popoldne osonni vlak v Trbiž, B. Ljak, Celovec, Ljubno,
 čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
 Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-
 Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijire
 vare, H. b, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
 Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto**
in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 4 m. zjutraj,
 ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. **Proga iz Trbiža.**
 Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via
 Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
 vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
 Solnograda, Linc, Steyra, Ausseca, Ljubna, Celovca,
 Belj. ka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopo-
 ludne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
 varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
 Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
 Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
 Ljubna, Celovca, Linc, St. Mohorja, Pontabla. —
 Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja,
 Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
 Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z
 Dunaja. Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
 tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
 iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Ko-**
čevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
 — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob
 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
 6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž.
 kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11.
 uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Na prodaj je lepa
prodajalniška oprava.

Poizvé se v trgovini s papirjem Jos.
 Petrič-a na Sv. Petra cesti št. 4. (2041—1)

Gostilnica v zakup.
 S 1. januarjem 1900 odda se
gostilnica v Soteski
 na Dolenjskem

obstoječa iz hiše z gospodarskimi in go-
 stilniškimi prostori vred
 na več let v najem.

Zakupniki naj blagovolijo svoje po-
 nudbe do 20. novembra t. l. vpslati
 na kneza Aversperga gozdarski urad v Soteski
 (pošta Dvor) na Kranjskem
 kjer so tudi pogoji najema ali nakupa v
 pogled. (1946—3)

Brady-jeve
kapljice za želodec
 (prej
 Marijacejske kapljice za želodec)
 prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“
Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleisch-
markt 1.
 v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki
 oživlja in okrepi želodec, če je pre-
 bava motena, in sploh pri želodčnih bo-
 lečinah.
 Cena steklenici 40 novč.
 Dvojna steklenica . . . 70 „
 Usojam se opozarjati še jdenkrat, da se
 moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo.
 Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo
 varstveno znamko s podpisom **C. Brady**, in
 naj se zavrne vse kot nepristne, ako nimajo
 te znamke in podpisa **C. Brady**.
Kapljice za želodec lekarnarja
(prej Marijacejske kapljice za želodec)
 so shranjene v rudečih nagubanih škatljah in
 imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske
 (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora
 biti podpis **C. Brady**.
 Deli so navedeni. (1829—6)
Kapljice za želodec se pristne dobivajo
 v vseh lekarnah.

Divji kostanj
kupuje (2032—1)
Josip Matič, trgovec v Celji.

Prodaja hiše.
 Zaradi bolezni proda se prostovoljno
hiša v Ljubljani
 katera ima priprave prostore s kleti za
 gostilno. (2034—1)
 Naslov pove upravnistvo „Slov. Nar.“

Kavčič & Lilleg
 Ljubljana, Prešernove (prej Slonove) ulice št. 1
 „pri Zlatorogu“ (21—258)
Zaloga najboljšega
špecerijskega blaga
 po nizkih cenah.
 Na drobno in na debelo.

Nezaslišano! Čudovito!
 240 komadov za samo gld. 1-95
 1 elegantna ura s triletnim jamstvom in
 goldin-verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za
 smodke z jantarem, 1 krasna kravatna igla s
 simili-brilantom, 1 jako eleganten prstan z unit
 biserom za gospode ali dame, 1 ducata platne-
 nih žepnih robcev z barvanimi obročki, 1 prak-
 tični žepni tintnik z angleškim mehanizmom, 1
 fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako
 elegantna damska broša najnovejše fačone, 1 krasna
 garnitura, obstoječa iz manšetnih, zavrtniških
 in naprsnih gumbov poslednje zajamčeno 3%, zlato,
 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česa-
 lom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni
 in neobhodno potrebni.
 Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še
 kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike,
 ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter
 se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.
 Razpošila po c. kr. poštne povzetju ali
 ako se pošlje denar naprej:
zaloga Ernst Buchbinder
Krakau L/M.
 Poštno predalo št. 25.
 Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako
 fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (2035—1)

Hôtel Liebald
 Dragotin Doljan v Zagrebu.
 Popolnoma renoviran hotel. Krasne prostorne sobe. Največji
 komfort. Omnibus pri vsakem vlaku. Cene primerno nizke.
 Pristna hrvaška in inozemska vina. Prava, okusna hrvaška
 kuhinja.
 Rojakom Slovencem se priporočam za mnogobrojen obisk.
 Vsakdo, ki je obiskal moj hotel, je bil zadovoljen.
 Z velespoštovanjem
 * Dragotin Doljan *
 hôteler.
 (1977—4)

RAZGLAS.
 S tem se odpre **XXI. kr. ogr.**
državna dobrodelna loterija
 katere čisti dobiček se bode rabil vsled Najvišje odločbe Nj. c. in kr. apostolske Viso-
 kosti za dobrodelne in splošno koristne namene.
 Na 7691 določeni skupni dobitki znašajo sledečega igralnega črteža **365.000** kron
 in sicer:

1 glavni dobiček	— — — 150.000 kron	10 dobitkov	— — — — — à 1.000 kron
1 „ „	— — — 50.000 „	20 „	— — — — — „ 500 „
1 „ „	— — — 20.000 „	50 „	— — — — — „ 100 „
1 „ „	— — — 10.000 „	100 „	— — — — — „ 50 „
2 dobitka	— — — à 5.000 „	1000 „	— — — — — „ 20 „
5 dobitkov	— — — 2.000 „	6500 „	— — — — — „ 20 „

 Žrebanje bode nepreklicno dne **30. decembra 1899.**
Vsaka srečka velja 2 gld. av. velj.
 Srečke se dobivajo pri loterijskem dohodnem ravnateljstvu v Budimpešti (IX. Csepel-
 rakpart, Halbstock), pri vseh davčnih in solnih uradih, večinoma tudi pri vseh poštah uradih
 ter pri v vseh mestih in večjih krajih nastavljenih organih za prodajanje srečk.
 Budimpešta, dne 1. avgusta 1899.
 (2003—2) **Kr. ogr. lot. doh. ravnateljstvo.**